

REDAȚIUNEA,  
Administrațiunea și Tipografa  
Brașov, piața mare nr. 30.  
TELEFON Nr. 226.  
Scrisori nefrancate nu se  
primesc.  
Manuscrise nu se retrimit.  
Inserate  
se primesc la Administrațiunea  
Brașov și la următoarele  
BIROURI DE ANUNȚURI:  
In Viena la M. Dukas Nachf.,  
Nux. Angenfeld & Emeric Les-  
ner, Heinrich Schalek, A. Op-  
pelik Nachf., Anton Oppelik.  
In Budapesta la A. V. Golber-  
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-  
opold (VII Krzsébet-körut).  
Prețul inserțiilor: o serie  
garmond pe o coloană 10 bani  
pentru o publicare. Publicări  
mai dese după tariful și invo-  
ială. — RECLAME pe pagina  
8-a o serie 20 bani.

# GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi  
Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
Pe un an 24 cor., pe șase luni  
12 cor., pe trei luni 6 cor.  
M-rii de Duminecă 4 cor. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
M-rii de Duminecă 8 fr. pe an.  
Se primumeră la toate ad-  
resile postale din țară și din  
străinătate și la d-nii colectori.  
Abonamentul pentru Brașov:  
Administrațiunea, Piața mare  
târgului nr. 30. etagin  
I. Pe un an 20 cor., pe șase  
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
Cu dăruială acasă: Pe un an 24  
cor., pe șase luni 12 cor., pe  
trei luni 6 cor. — Un esem-  
pliar 10 bani. — Atât abona-  
mentele, cât și inserțiunile  
sunt a se plăti înainte.

Nr. 222.

Brașov, Luni-Marti 9 (22) Octomvrie

1907.

## O mare problemă a zilei.

Joia viitoare, în 24 l. c., se va întruni la Budapesta conferința episcopatului catolic pentru a se sfătui asupra proiectului de lege relativ la regularea congruei, ce a fost lucrat în ministerul de culte. Ca de obicei, de un șir de ani încoace la conferințele episcopilor romano-catolici au fost invitați și episcopii români uniți, și de sigur sunt invitați și acum, mai ales că se tractează de regularea congruei, adică de întregirea venitelor preoților și se prevede, în proiectul de lege amintit, aceasta întregire nu numai pentru romano-catolici, ci și pentru greco-catolici.

Episcopii noștri uniți au urmat mai totdeauna invitației, ce li s'a făcut de către primatul Vaszary la conferințele episcopale, ținute sub prezidența lui în Budapesta, și credem, că nici dela conferința de Joi nu vor lipsi. Cu atât mai mult ni se impune dar în momentul de față întrebarea: ce poziție vor lua Prea Sfinții Lor în chestiunea mare și gravă a congruei, a căreia rezolvare merge mână în mână cu aceea a chestiunii autonomiei catolice, cari chestiuni, așa cum au fost puse din capul locului încă de acum 40 de ani, prejudecă în modul cel mai primejdios independența și drepturile bisericești române unite.

Fost'a un timp când conducătorii Românilor uniți luptau, secundați și sprijiniți de toată obștea, pentru apărarea independenței și a caracterului românesc al bisericești și luptau cu multă energie intrând în prima linie de bătaie. Vremile acestea par a fi făcut loc unor alte vremi, când rolul mirenilor în biserica română unită a încetat cu totul, ne mai manifestându-se nici măcar prin întruniri ținute din cas în cas în chestiuni vitale ale bisericești, ca organizațiune de sine stătătoare. S'a mai ținut ce-i drept o adunare în anii trecuți, la care au luat parte mireni în prima linie, și care a protestat în contra planurilor ce le-au urzit adversarii bisericești și ai neamului românesc împotriva bisericești unite. De atunci s'a dat lozinca: Fiți pe pace, căci episcopatul român unit va veghea și va apăra drepturile bisericești!

Archiereii noștri uniți s'au și ținut de cuvânt și au luptat după cea mai bună a lor chibzuință, adresându-se la guvern și la Majestatea Sa și apărând autonomia deosebită a provinciei metropolitane române în conferințele episcopilor romano-catolici, cărora le-au prezentat și cunoscutul memoriu.

În sânul clerului și al poporului nu s'a mai petrecut dela adunarea din Cluj nimic în direcția apărării independenței bisericești, afară de resuscitarea chestiunii din când în când prin ziare, în câte un sinod sau adunare preoțească. Au fost amintită grava întrebare a autonomiei uniților și în vre-o două vorbiri ținute de cutare deputați naționaliști, amintită însă numai *per tangentem* și în formă nu prea norocoasă.

Acuma se începe altă fasă a chestiunii autonomiei catolice. În urma repetitelor declarații ale ministrului actual de culte, că va stărui să se realizeze vechia dorință a catolicilor din Ungaria, episcopatul catolic e invitat acum să ia o hotărâre cu privire la proiectul ministrului relativ la regularea congruei.

A fost și va fi mare greutatea de a se ajunge la o înțelegere între episcopat și guvern asupra cheii, după care să se stabilească plata sumei necesare pentru congrua, și proporția în care să contribuie la ea prelații cu venite mari și visteria statului.

Chestiunea aceasta a congruei este însă, cum am zis, totodată cea mai prejudicioasă independenței bisericești și a clerului român unit.

Ce pozițiune vor lua și ce vor întreprinde Archiereii noștri uniți față cu proiectul de lege despre care e vorba?

Aceasta e marea problemă a zilei!

**Compromisul și 48-istii.** Se vorbește despre o formulă, care ar putea să împacă aceste două elemente divergente, în acel chip, ca partidul să voteze compromisul, însă făcând declarație solemnă pentru banca națională, și introducând în proiect toate condițiile de pregătire în acest scop. Declarația se va face însă — după cum am avut și noi informația mai înainte — numai în partid. Despre declarație se zice, că ar fi deja formulată și înaintată lui Kossuth.

Noi rămânem la ce am spus: se vor vota proiectele și fără declarație. Ne sunt garanță — șefii.

**Un nou atac în contra clerului.** N-rul de Duminecă al lui »Budapesti Hirlap« aduce un articol din condeiul unui pretins preot român din Budapesta, care ne face să bănuim planuri ascunse ale proprietarului acestui ziar, demascatul șovinist Appony. Acel pseudo-preot, introduce prin calomniile grele — spunând că vechiul fond împărătesc dela mitropolia sibiană, precum și alte fonduri de ajutoare pentru preoți, nu se împartesc conștiincios ci se opresc în buzunarele protopopilor — o ciudată propunere a sa: ca congrua preoților ortodocși să fie distribuită prin organele statului, prin perceptorii. Astfel crede autorul acelui articol — redacția, fără îndoială — să scape congrua de a fi ciuntită sub diverse titluri, ca taxe la fonduri proprii și abonamente la ziare.

Ne aducem aminte de un alt articol, publicat în iarnă, în contra consistoarelor noastre — și să ne luăm pe seamă. Aci se prepară terenul la un nou atentat — pe care nu-i iertat să-l încurajăm cu tăcere.

**Serbia și nota austro-ungară.** O telegramă semi-oficioasă din Belgrad anunță, că și guvernul sârb va răspunde la nota Austro-Ungariei și a Rusiei, privitoare la agitația bandelor din Macedonia. Din conținutul notei sârbești se știe numai că Serbia va atrage atenția Puterilor asupra atitudinii albanezilor din Serbia-veche cari persecută mereu pe Sârbi. Nota sârbească va fi publicată îndată după remiterea ei.

## Mișcarea în politică.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«.)

Budapesta, 20 Octomvrie.

Va să zică nu va fi criză de partid? Independenții ascultă de șeful lor, se lasă »dumeriți«, cum se uită mai bine găsească tot nouă avantaje în proiect — și mai suspendă pe o bună vreme principiile lor fundamentale. Din alternativa: ori resping proiectele și provoacă criză de guvern, iar prin asta o catastrofă generală, ori cedează necesităților, recunosc starea reală a lucrurilor, și votează proiectele renegându-și principiile — din această alternativă au ales a doua, cea mai ușoară și cea mai favorabilă.

Este cert acum, secesii mai însemnate nu se vor face din partidul koșutist. (De acum e mai potrivit să zicem așa, »koșutist«, al lui Kossuth, — independenți și 48-ist ne mai fiind real). După Nagy György, numai Bartu Ödön a mai răzvit la același glorie. În scrisoarea trimisă azi prezidentului zice: »e vremea ca nădejdiile cu cari s'a făcut coaliția, să se realizeze în sfârșit, iar nu să se tot amâne și suspende«. Alții însă, despre cari se răspândeau asemenea zvonuri, se grăbesc a desminți chiar și prin depeșă. Ba Nagy Emil, conducătorul reacționarilor din partid și marele apărător al proprietarilor mici, s'a angajat chiar, să meargă, însoțit de mai mulți deputați, înaintea alegătorilor săi din Sászisér, și să-i aducă și pe ei la rezon. În realitate aici se reduc toate: să poată dumeri și ei pe alegători, cum i-a dumerit pe ei șeful lor Kossuth. Se leagă chiar, că vor supune ținta lor la îndrumarea cercurilor, însă și asta e numai o scenă ce nu se realizează — în comedie.

Adevărat, situația majorității koșutiste a fost grea. Răvneau mulți la gloria secesiunii, însă la flecare i-ar fi plăcut să se pocăiască așa, ca păcătoșii să rămână în majoritate, să săvârșască ei crima votării, apoi, după ce a trecut furtuna, să iasă iarăși la câmpul liber și imbelzugat, să între iarăși în partid. Nici pentru lume n'ar fi voit ca întreg partidul să se risipească. Cum însă nu puteau lua înțelegere, care să iasă și care să rămână, de teamă să nu iasă prea mulți, au rămas mai bine toți.

Aceasta e psihologia secesiei.

Cauza mai adâncă este însă în altă parte. *Disidenții nu și-au găsit un șef cu desulă autoritate și un trecut oarecare!* Vechii matadori, ca Ugron, Hellebronth și alții, nu numai că nu și bat capul la astfel de întreprinderi, dar »implinesc« chiar roluri de împăciuitori.

Interesantă în felul ei este ținuta partidelor populare și constituționale. Nu și pot tănui risul de batjocură pentru cornul de capră, în care a ajuns aliatul lor pizmit. Acest sentiment al lor nici nu mai e latent. Se observă o mândrie triumfală, cum pot ele minoritatea, ținea în suspunere — prin un program politic mai real — marea majoritate a koșuthiștilor, în coaliție!

Spiritele ar fi deci liniștite. Din cauza asta, s'a renunțat și la marea acțiune de lămurire în conferințe și adunări, de cătră șefii, miniștri și alți factori ce au lucrat la tranșacție — despre ce se vorbea mai zilele trecute.

În fața proiectelor s'au ivit însă alte pedeci. Croații, veseli de calea ferată ce-o capătă, se trezesc că sunt mult trași pe sfoară și ei. Anume, proiectul prevede la ciădirea liniei, ca o parte însemnată a cheltuielilor să fie acoperite în mare parte din fondurile grănițarești. Croații protestează acum, fiind acele fonduri destinate numai pentru scopuri culturale. Și vor mai găsi și altele, având a face doar cu »genialul« Wekerle.

Moment interesant, că în același timp Dalmatinii trimit depeșe de mulțumită lui Beck.

De altă parte se declară și socialiiști. Ei, cari nu au luat până acum poziție lămurită în afacerile de stat, în chestiile dualizmului, în deputația la Iusth, din 10 Oct. au făcut declarația pozitivă, că sunt în contra dualizmului. Acuma vor să strângă mai aspru în chingi guvernul și majoritatea. Se pregătesc la o acțiune întinsă. Vor ținea adunări de protestare în contra tranșacției și vor soma pe deputații cercurilor să facă declarații pozitive.

Enigmatică este atitudinea clubului naționalist. Membrii lui au plecat iarăși acasă, probabil să iee înțelegere cu frunțașii din ținut. Un ziarist maghiar însă are de pe acum informația, că la alegerea — în ziua de Marti — membrilor în comisia pentru cvotă, vor lua poziție în contra.

Că guvernul nostru a fost bătut în tratative, iar nu cum pomenea Wekerle »fără de-a putea triumfa careva«, este o nouă dovadă adunarea *Centralei industriașilor austriaci*. S'a exprimat mulțumită cu condițiile compromisului, numai cvotă nu s'a ridicat după cum poate cere cu drept Austria. Tot pe lângă compromis se declară și celelalte organizații comerciale și industriale ale Austriei.

Asta e situația generală.

Și în vremea asta, Szell umblă iarăși prin Viena, iar Fr. Kossuth pleacă la țară — ca să și odihnească nervii.

## Din Năsăud.

Fondurile grănițarești din Năsăud și-au ținut adunarea generală în 17 Oct. a. c., rezolvind o grămadă de chestii de prima importanță. Dăm după »Rev. B.« raport despre adunare, și critica ce i-o face în prim articol acea revistă.

»Secretarul Dr. Nestor Șimon dă cetera raportului comisiei administratoare despre activitatea sa în decursul anului 1907 până la adunarea generală. Raportul a fost ascultat cu plăcere și luat spre știre.

S'a schimbat apoi ordinea de zi și s'a trecut la pertractarea petițiilor pentru urecarea beneficiilor dela fonduri. În aceste chestiuni s'au adus următoarele hotărâri:

Propunerea prefectului economic pentru a se modifica §. 18. din Regulamentul III. referitor la salariile personalului de manipulațiune nu s'a primit, până ce se va face modificarea tuturor normelor organice, care reclamă o modificare.

Secretarului Dr. N. Șimon s'a încuviințat un ajutor extraordinar de 400 cor. pe anul 1908 în contul speselor neprevăzute.

Rugarea cassarului Petru Tofan pentru cortel în natura sau în bani de cortel nu s'a încuviințat.

Cererea corpului profesoral dela gimnaziu pentru ameliorarea salariilor s'a admis și s'a hotărât să se ceară întregire de salare, pe baza regulamentului dat în Noiembrie 1906 de ministerul instrucțiunii; până la suma salariilor ce le dă statul. Comisiunea administratoare s'a autorizat să facă pașii de lipsă în această chestiune, iar despre rezultat să raporteze proximei adunări generale. Contrapropunerea d-lui Dr. V. Onișor, de a se ținea în suspens afacerea până ce se va rezolva definitiv chestiunea ajutorului de 6000 cor. votat de comisiunea de opt pentru salariile profesorale, a intrunit numai cinci voturi.

Chestiunea introducerii igienei ca studiu exstraordinar în gimnaziu se ține în evidentă până ce vor fi mijloace spre acest scop.

Cererile învățătorilor dela școlaele elementare pentru a li se norma salariul pe baza art. de lege 27 din 1907 de-ocamdată nu se pot încuviința.

Cererile pentru cincenale ale învățătorilor s'au încuviințat.

Cererile servitorilor dela gimnaziu și școlae elem. din Năsăud nu s'au implinit.

S'au satorit apoi preliminarele fondurilor pe anul 1908 în urma unei discuții temeinice, la care au luat parte mulți membri și s'au rezolvat în legătură cu bugetul toate chestiunile pendente.

Adunarea a ținut dela 9 oare dim. până după orele 7 sara, cu intreruperi de o oră la amiază.

Discuțiile au fost interesante, dar nu în de-ajuns pregătite.

In atingere cu cea mai nouă problemă socială — râvna de-a fi tot mai bogat respălit — numitul ziar dă următoarele prețioase judecăți, despre bugetul fondurilor. Acest fond a ajuns în împrejurări financiare din cale afară de grele și că de un deceniu încoace în fiecare an și-a încheiat socotelile cu deficit, care crește din an în an...

«Ori vom face cea mai mare economie pe toată linia, un anumit număr de ani, și fondul își va ajunge echilibrul său financiar, ori vom continua din an în an cu sistemul de deficite și fondul se va prăbuși.

«Drept aceea nu trebuie nici de cum bagatelizate acele multiple mijloace și căi, care le-a propus în adunarea de Joi d-l Simion Popa, prefectul fondurilor. Se pare neînsemnate sumele ce propune D-sa a se economisi în singurele ramuri de operații ale fondurilor, dar apasă greu în cumpăna de echilibrare a bugetului.

«Reducerea veniturilor fondului nu e cauzată de o economizare rea, ci de schimbările făcute de stat. Perdere în venit a suferit fondul prin răscumpărarea regalelor din partea statului și fiind fondul obligat a-și plasa capitalele în obligațiuni de stat, din cauza repetitelor conversiuni, interesele ce le plătește statul după obligațiuni au scăzut. Din acestea fondul a avut pagubă la an de zeci de mii coroane».

## Măcelul din Christian.

In chestia măcelului dela Cristian primim încă următoarele informații: In Christian sau făcut încercări de către protectorii faimosului sergent de husari Wolf, care a dat comanda pentru măcelărirea Românilor pacinici și nevinovați, să se facă lucrurile mușama. In scopul acesta Români râniiți au fost chemați Joia trecută la casarma de husari din Cristian, unde au fost confrontați cu husarii bătași. Din întrebările puse Românilor și husarilor de către locotenentul de husari se putea vedea cât colea, că vreau să-l scape pe Wolf din belea și să-l prezente într-o lumină cât mai curată. La întrebarea locotenentului de husari, adresată husarilor, dacă Români râniiți au luat parte la bătaie, husarii răspundeau că »da«, deși nici unul dintre cei râniiți n'a fost implicat în bătaie. S'a încheiat apoi un fel de proces verbal.

In aceiași zi a sosit la fața locului și un medic militar din Brașov, care a vizitat la primărie pe cei râniiți, constatând rănile fiecăruia și luând de asemenea un proces verbal.

Vineri a sosit la Christian o comisie militară, care a vizitat localul de bătaie, a ascultat pe cărciumarul și numeroși martori. Cu această ocaziune s'a prezentat comisiei și procesul verbal luat Joi seara în casarmă. Comisia n'a luat în considerare acest proces verbal având la îndemână deja numeroase acte oficiale, cari conțineau pe larg fasiunile celor râniiți. Intre aceste acte se aflau și depozitiile făcute de cei râniiți a treia zi după măcel la comanda regimentului de husari din Brașov. Marția trecută se prezentaseră șase dintre cei râniiți la numita comandă, unde li s'a luat de însuși colonelul de husari un lung interogatoriu.

Faptul acesta a scos din sărite pe protectorii din Cristian ai sergentului Wolf, care căutaseră să convingă pe cei râniiți, că n'au ce căuta la Brașov.

Caracteristic este faptul că medicul cercual din Râșnov, la care se prezentaseră câțiva din cei râniiți, ca să le dea un visum repertum, i-a mustrat pentru că s'au dus la comanda din Brașov și n'a voit să libereze certificatul cerut, decât numai pe lângă depunerea unei taxe de 4 coroane.

Modul cum au fost măcelăriți Români ni-l ilustrează și următorul episod infrișant: Tânărul Ioan Dima, unul dintre cei râniiți, văzând urgia husarilor-canibali, ca să-și apere capul în contra loviturilor furioase, își ascunsese capul sub masă rămânând cu spatele afară. In proximal moment se trezi cu o rană teribilă în spate. Unul din husari îi vârăse în spate o daltă de câțiva centimetri, care se folosește la desfacerea puștii. Voinicosul husar o înfipse în spatele bietului român cu atâta putere, încât voind să o scoată afară, s'a rupt, rămânându-i în mână numai mâne-

rul. Bucata rămasă în rană a fost scoasă de medic și e depusă ca corpus delicti la acte.

## Cronica din afară.

**Agitația în Serbia.** — Din Belgrad se anunță, că organul tinerilor radicali »Dok-jek« publică știrea că Skupștina va fi amânată și adaugă următoarele observații: Suntem convinși că guvernul ar putea avea îndrăzneala să amâne skupștina în aceste vremuri grele, dar nu putem crede că regele să se asocieze la jocul de-a parlamentarismul. Dacă din nenorocire îndrăzneala guvernului va fi sancționată de coroană, atunci prezentul nu diferă de trecut și ne aflăm sub același regim ca acela dinainte de 11 Iunie 1903 (ziua regicidului din Serbia). Aceasta declarație tipărită cu litere vizibile a produs mare senzație în cercurile politice, pentru că tinerii radicali s'au declarat fâțiș în contra regelui ca și naționaliștii și progresiștii și regele se află acuma singur, neavând decât sprijinul vechilor radicali, lucru ce ar putea ajunge un pericol pentru suveran și țeară.

**Inchiderea conferinței păoni.** Conferința pentru pace s'a sfârșit Sâmbătă la 5 după masă. După discursurile obișnuite președintele conferinței d-l Nelidow, a făcut un rezumat al lucrărilor conferinței adăugând: Succesele conferinței în chestiunea găsirii mijloacelor prin cari să se evite conflictele viitoare, nu prea sunt considerabile. Conferința a ușurat însă fără îndoială atingerea aceluia tel. D-nul Nelidow a respins apoi imputarea că conferința n'a contribuit cu nimic la menținerea păcii și expansiunea solidarității între popoare. In urma propunerii președintelui s'a trimis o telegramă de mulțumire reginei Olandei pentru ospitalitatea acordată, precum și o altă președintelui Roosevelt, care a propus intrunirea conferinței. Ministrul de externe al Olandei d-l Dr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, a exprimat dorința ca și viitoare conferințe să se întrunească la Haga și a propus să se trimită o telegramă țarului exprimând adâncă recunoștință a conferinței pentru promotorul și favorizatorul operei de pace. Propunerea a fost primită cu vii aplauze. Actul final al conferinței a fost semnat Sâmbătă, iar convențiunile au fost semnate ieri.

### Ludoșul-mare, Octomvrie 1907.

**Afaceri școlare și unele neajunsuri în districtul protopopesc al Ludoșului-mare.** Onor. Redacțiunea Joi în 10 Oct. s'a ținut, în parohia Dăteș sinodul districtual de toamnă al districtului protopopesc gr. cat. Mureș Ludoș sub presiunea Reverendisimului Nicolau Solomon. Programul desbaterilor acestui sinod a fost destul de lung. S'au desbătut afaceri de administrare bisericești și școlare, peste cari fiind lucrurile bine puse în ordine, pe lângă puțină discuție s'a trecut la luarea concluzelor corăspunzătoare.

Mai mult a ocupat și frământat mintea preoțimei, care s'a prezentat întreagă, afară de unul singur, *afacerea școalelor noastre profesionale gr. cat.* din acest district protopopesc în fața noii legi școlare. Întrebarea a fost: ce să facem cu școalele noastre și cum să le susținem și să mai susținem-le în fața unei legi atât de îngreunătoare, pentru susținătorii lor?

După o discuție destul de lungă purtată de cei mai capabili c'un interes demn de cauza ce-o reprezintă, toți au căzut de acord, ca din partea acestui sinod să se facă o reprezentare către capul arhidiecesei și Conzistoriul din Blaj, ca cât mai în grabă să se coucheze ori un *consiliu* ori un *congres provincial*, în care să se desbată cauza școalelor noastre și care să decidă, în cari comune să se susțină școalele românești gr. cat. cu caracterul lor profesional. Până atunci însă fiecare preot ca președintele senatului școlastic parohial să se nisuiască din toate puterile a susținea status quo.

In acest sinod s'a mai discutat și asupra întrebării, dacă onorariul ce li capătă preoții gr. cat. români dela stat pentru că propun religionea pruncilor de școală români de prin școlile ungurești, se va putea considera ca parte întregitoare a salariului preoțesc ori nu? După ce s'a constatat, că acest onorar destul de bagatel, *multora nu li s'a dat din partea statului, dacă n'au voit a preda religionea pruncilor români din școalele ungurești, în limba maghiară*, nu s'a putut lua de parte întregitoare a salariului preoțesc și în consecință s'a hotărât să se facă pașii necesari la Prea Veneratul Conzistoriu metropolitan din Blaj, ca acesta să mijlocească ștergerea aceluia onorariu din conserciile pentru congruă, unde acela ar fi luat de atare.

Totodată s'a interzis strict preoțimei districtuale a preda religionea pruncilor români din școlile ungurești în limba maghiară. S'a mai hotărât, ca în noile protocoale școlare numele de familie ale pruncilor să se inducă cu ortografia, în care să află induse în matriculele bisericești.

Mai indispus față cu acest decis al sinodului se vedea preotul din Bogata-de-Mureș, Nicolau Cucuiu, care susținea, că lui i se face mare daună detragându-i-se respective denegându-i-se câte 60 coroane la an. E drept că acest preot are o familie numeroasă și că n'are avere; dară cu toate acestea dela un preot cu calificarea dânsului, care a competat și după stațiuni de protopop, nu se poate aștepta o umilire ca și aceea, ca pentru un onorar destul de bagatel să jertfească interese bisericești și naționale atât de scumpe.

După exhaurierea întregului program sinodal, cu toții au fost invitați la masa destul de bine provăzută a preotului din Dăteș, Vasiliu Angel. Si aici Rvdss. și Veneratul nostru șef ca și cu ori ce ocaziune numai s'atură părintești și îndemnuri bune ne-a dat, făcându-ne atenți la momentuositatea pozițiunii noastre și la vitregimea timpului în care trăim. Unul dintre cei ce au primit cu multă plăcere staturile părintești și înțelepte se părea a fi și preotul Bogății, Nicolau Cucuiu, dară cu toate acestea, după cum am auzit vorbindu-se în Ludoș de niște Români din Bogata, preotul de acolo nu numai, că nu-și dă silința a urma concluzelor sinodului din 10 a l. c. nu numai că nu se nuzuește baremi până când s'ar putea a susținea status quo la școala sa, ci a adus un conclud cu senatul școlastic și a stăruit din răsputeri, ca ni-meni să nu-și mai trimită dintr-o Români pruncii la școala lor, ci la cea de stat.

Bine ar fi, să fie neadevăruri, cele ce le-am auzit cu urechile mele, dară mă îndoiesc foarte mult; căci știu că în vremea aceasta a căciulirilor pentru ajutorul de de stat, văzând acest preot, că pe la oficialii mai inferiori nu pote face bună treabă ca să capete mult ajutor, s'a dus chiar în Budapesta la secretarul fostului ministru Berzeviczy de s'a căciulit și numai după aceea i s'a dat și i se dă ajutor mai mare. Știu mai incolo, că pe când Tisza Pista, era ministru-președinte și a venit între Săcuii din Târgul-Mureșului, deși poate nici pe la Paști nu îmbracă reverenda, atunci s'a dus de la întâmpinat pe acesta în reverendă la gara din Mureș-Ludoș. De aceea îmi vine a crede, că și pasul său destul de condamnat din Dumineca trecută, nu poate avea alt scop, decât ca să se recomande din nou pentru un ajutor și mai mare.

In Nr. 216 al prețuitei: »Gazeta Transilvaniei« scrie oare cine sub titlul: »Starea școalelor românești în secolul al XX-lea« între altele: »Școala să fi-o lași, ar fi cea mai mare rușine, și tot trecutul poporului român de 18 secolii s'ar îngropa în mormântul disprețului și al nedemnității... »Și chiar renegații ar tresări, când această supozițiune ar deveni faptă«. Poate că Cucuiu nu cetește ziare și cărți românești! Cumcă cetește ziare ungurești, abonate pe intențiuni, servinde ad calendas grecas, știu cu toată siguranța. Cunosc eu foarte mulți preoți de ai noștri îngreuiți cu familii numeroase și ferecați de mizerie, dară decât să se facă Herostrații națiunii mame și ai bisericelor, cărora le servesc, mai bine se luptă cu lipsele. Nu ar strica dacă venerata superioritate bisericească ar cam lua la cercetare pe astfel de preoți, cari își uită chemarea lor și nu sunt dintre cei ce își împlinesc afacerile punctuos, și să-i aducă la reson.

Correspondent.

## STIRILE ZILEI.

— 8 Octomvrie v.

**Serbarea Sf. Sofii.** Eri, Duminecă, s'a ținut în sala festivă a gimnaziului român din Brașov, serbarea Sfintei Sofii, patroana școalelor noastre române din Brașov. La această festivitate școlară au luat parte elevii școalelor, profesorii și numeroși prietini și binevoitori ai instituțiilor culturale românești din Brașov. Serbarea s'a început prin executarea unei rugăciuni de către corul elevilor sub conducerea măiastră a d-lui prof. G. Dima. A urmat apoi sfântirea apei de către preoții D-nii Dr. V. Saftu și I. Prișcu. După aceasta a urcat tribuna simpaticele catehot al gimnaziului, d-l N. Stinghe, rostind un frumos discurs ocașional, tratând tema »Religiunea și importanța ei«. Oratorul a fost viu felicitat și aplaudat. Serbarea s'a încheiat printr'un admirabil marș ostășesc, o compoziție nouă a maestrului Dima, executat în mod perfect de corul mixt al școalelor noastre. La aplauzele insistente ale publicului, marșul a fost

repetat, făcându-se din nou mari ovațiuni dirigențului-compozitor și inimoșilor cântăreți.

**Documente importante privitoare la Istoria României.** Prințul Herbert Bismarck și soția sa născută contesa Hoyos au sosit Vineri la Sinaia și au descins la Castelul Peleș ca oaspeți ai familiei regale române. Prințul Bismarck va remite cu această ocazie Regelui Carol câteva documente importante privitoare la Istoria României în doua jumătate a secolului trecut.

**Cehii pentru Slovaci.** Sub numele de *Nase Slovensko*, în Praga a apărut o revistă lunară, pentru apărarea și sprijinirea intelectuală a mișcărilor slovace. Pe coperță are un frumos tablou simbolic, prin care se îndeamnă mamele slovace ca din copilăria cea mai fragedă să-și crească copii în spirit național. — Scoatem câteva rânduri din articolul de introducere: »Pentru cehii nu e indiferent, dacă populația din vecini e cultă ori incultă, e liberă ori sunt sclavi instrăinați?... Inteligența cehă azi mâne va avea supraproducție, și dacă ni-e cult și liber neamul învecinat, vom avea și noi un teren de plasare...«

De ce la noi e din contra?

**Nenorocire prin surparea unei băi de lut.** Ni-se scrie din Abafia: Surpându-se baia de lut »*luteria*«, proprietatea contelui Baró Huszár Károly din Abafia în 17 Octomvrie, au fost omorâte 2 femei și o fată mare de 18 ani adevă: mama, cu fata și încă o femeie, două de religionea ev. ref. și una română gr. cat. E de notat că dela introducerea comasațiunii 1/7 parte e loc comunal, 6 părți din întreg teritoriul comunei e domnesc și neavând »*luteria*« baie de lut comună, oamenii sunt avizați a cumpăra carul cu 40 er. Se vorbește că cele 2 femei reformate au mers fără concesiune după lut și și-au aflat moartea fiind îngropate de vii. — sk.

**Studentii maghiari și Björnson.** Studentii facultății de filosofie dela universitatea din Budapesta au trimis lui Björnsterne Björnson o scrisoare în limba franceză, prin care protestează în contra atacurilor aduse contelui Appony. Ei declară că aceste atacuri au fost nedrepte și că scrisoarea marelui scriitor a atins opinia publică cu atât mai mult cu cât Björnson se bucură de numeroși adepți și admiratori în Ungaria.

**O femeie ucigașă achitată.** La Catanzaro (Calabria) Curtea cu juri a judecat Sâmbătă procesul femeii Eugenia Betileque în etate de 20 de ani, acuzată de omor. Tânăra femeie fusese răpătită acum 6 luni de un văr al ei, care a dus-o în casa părinților săi. Tatăl băiatului, atras de frumusețea femeii, găsi un motiv să îndepărteze pe fiul său și-i seduse iubita. Eugenia Betileque se răzună însă și-l ucise cu o lovitură de ciomag în cap. Acuzata a fost achitată de jurați.

**Accident de automobil.** La St. Sebastian (Spania) s'au ciocnit Sâmbătă două automobile cu atâta putere încât ambele s'au prăbușit. Fiul generalului Zappinow și o domnișoară au fost omorâți, 4 persoane sunt grav rănite.

**19 baloane în grădina Tuilerilor din Paris.** Zilele trecute s'au înălțat în Paris 19 baloane mari de-odată. Multime mare de lume se adunase în grădina Tuilerilor să privească această scenă nouă și măreață. Trei muzici cântau în grădină. Puțini dintre privitori vor fi știut, că pe locul acela s'a ridicat acum 124 de ani cel dintâi balon și că tot grădina aceasta a fost martoră la atâtea încercări următoare, cari s'au sfârșit tragic. Deja înaintea urcării balonului celor doi chimiști Charles și Robert făcu marchizul de Bacquerville o încercare de sbor. Acesta dădu vestea, că se va lăsa cu aparatul său de sbor de pe palatul său, va trece în sbor peste râul Sena și se va lăsa jos în grădina Tuilerilor. Ne putem închipui câtă lume se va fi adunat să vadă lucrul acesta. La timpul hotărât ieși marchizul pe balcon împreună cu servitorul său. La început nu se puteau învoi, care să se lase jos mai întâiu. In sfârșit marchizul pierzându-și răbdarea se ridică pe marginea balconului și se repezi cu aparatul în aer. Cu toate că dădea mereu din aripi, căzu totuși în Sena chiar pe coperșii unei spălătorii plutoare, unde rămase cu picioarele sfărâmate. In anul următor dădu canonicul Desforges de veste, că va face aceeași încercare. Desforges se îndeletnici mult cu studiarea vieții rândunicelor și aceasta îl aduse la gândul, să rezolveze problema sborului. După ce nu putu să înduplece pe un țărăncă să încerce sborul, construi el o mașină ca niște vâșle și cu o pânză de cădere. Dar



um se lăsa în jos, mașina se întoarce, căzu-  
l se infipse cu «clococ» în pământ. Des-  
ergos rămase mort pe loc. În vremea  
ceasta făcură frații Montgolfier cea din-  
ăi încercare cu un balon, pe care îl lăsară  
ă se urce singur. Acesta căzu după trei  
ătrare de oră la Gucesse, spre groaza  
ăranilor, căci se adunară împrejurul di-  
aniei celei nouă, care se acăta printre  
amurile copacilor, și găuriră balonul mai  
ntăi cu pușcături și după aceea să apro-  
riară de el cu furci și cu seceri. Cu anul  
.784 începe apoi epoca de aur a balonului.  
n Dijon, Marseille, Aix, Nantes, Bordeaux  
e înălțară în același timp baloane. Blan-  
hard încearcă în 1787 să întrecă pe frații  
Montgolfier, trecând peste canalul La  
Manche și scoborându-se în Dover. De  
atunci s'au făcut nenumărate încercări în-  
epând dela Caruerin, Lennox, Nadar până  
a Flammarion și Eugène Godard. În timpul  
ășbotului din 1870 s'au urcat din Paris  
34 de baloane. Răvna aceasta după expe-  
imente și născociri nouă a crescut mereu  
și nici azi încă încercările cele multe și  
frumoase nu și-au putut ajunge culmea.

**Hotelul unui ziar.** Americanii știu să  
creeze lucruri frumoase. Ziarul «The Ti-  
mes» din New-York, își construiește un  
hotel, care va reprezenta un edificiu de-  
o 110 metri de înalt. Cele nouă etajii, infe-  
ricioare nu sunt decât un postament și n'au  
pretenții decât a reprezenta pedestaul  
clădirii. Ele constituie în ansamblul lor un  
fel de colonadă. Etagiile 10, 11 și 12 for-  
mează o capitellă împodobită foarte bogat  
cu tot soiul de ornamente. Amenajarea  
răspunde demnității ansamblului. Atelie-  
rele de tipar, ce sunt în catul al doilea  
peste col, acoperă o suprafață de 1500  
metri pătrați și tipăresc pe ceas în colori  
ori în negru, 192,000 de exemplare de 16  
pagini. În fine, scoborând în al patrulea  
subsol, omul este plăcut surprins de a  
afla o gară, care printr-o ramificație e le-  
gată cu Sudway. Splendoarea acestui ho-  
tel eclipsază cele mai admirabile instala-  
țiuni din lumea vechie.

**Teatru german.** Directorul teatrului  
german din Sibiu, d-l Leo Bauer, va în-  
cepe Joi un ciclu de 6 reprezentațiuni  
teatrale. Se vor da piesele »Der Dieb«,  
»Staatsanwalt Alexander«, »Die grosse Lei-  
denschaft«, »Die grosse Gemeinde«, »Das  
Glück im Winkel« și »Grossstadtluft«.

**Milenariul unei Universități.** Univer-  
sitatea din Cairo va celebra în curând mi-  
lenariul dela înființarea ei. Universitatea  
se află dela anul 908 în același edificiu,  
care este superba moschee a lui El-Azhar.  
Numărul studenților e de vr'o 8000. Se  
predau cursuri de gramatică, de religie,  
de jurisprudență, de logică și de retorică;  
se cetește și Coranul. Profesorii nu sunt  
bine plătiți și trebuie să-și procure bene-  
ficii auxiliare. Diversele tendințe ale reli-  
giei mohamedane sunt tolerate în aceasta  
mică universitate.

**Recolta tutunului din România** fiind  
abundentă și în anul acesta, direcțiunea  
regiei monopolurilor în urma numărărilor  
oferte din străinătate a decis să exporteze  
o cantitate de 1,200,000 kgr, tutun de  
calitatea III-a. În urma măsurilor ce s'au  
luat pentru o intensă cultură de tutun în  
țară, exportul român de tutun va lua din  
an în an o creștere considerabilă. De no-  
tat este că nu mai mult decât până acum  
7 ani se importau în România în fiecare  
an mari cantități de tutun de calitate infe-  
ricioară, și într'un interval relativ atât de  
scurt a ajuns ca să-și asigure un export  
permanent.

**Impotmolirea vaporului »Deutschland«.**  
O telegramă din New-York anunță că va-  
porul »Deutschland« a liniei Hamburg,  
America, s'a impotmolit pe o bancă de ni-  
sip în apropiere de New-York. Se crede  
că vaporul va putea fi eliberat astăzi încă  
deoarece nisipul e foarte ușor. Vaporul cu  
pasagerii săi sunt în afară de orice pericol.  
E de notat că »Deutschland« e cel mai  
mare vapor al Germaniei și parcurge dru-  
mul Hamburg-New-York în mai puține  
zile ca ori-care alt vapor din lume.

**Mari inundații în Elveția.** Din cauza  
marilor ploii, lacul Maggiore s'a revărsat la  
Locarno, inundând cu desăvârșire orașul  
și înecând casele și totul. În splendida gră-  
dină cu palmieri se circulă acum cu bărci.  
Locuirea în parter și primul etaj a devenit  
aproape imposibilă. Oamenii urcați pe  
acoperișul caselor privesc cu groază rava-  
giile potopului. Sămbătă seara ploaia a în-  
cetă, reînscopând peste câteva ore cu și  
mai mare furie. În oraș apa a atins înăl-  
țimea de un metru și circulația nu se mai  
poate decât cu ajutorul bărcilor. În inter-  
riorul orașului s'au ridicat poduri, cari  
leagă străzile una de alta. Cât vezi cu  
ochii se întinde un lac nesfârșit. Agitația  
din sânul populației e de nedescris. Ca-

tastrofa întrece cu mult pe aceea, care a  
mai avut loc în aceleași împrejurări cu 40  
de ani în urmă. De prin stă se șese ace-  
leași știri. Așle lacului Macia au crescut  
deasemenea inundând împrejurimile; valea  
tunelului Simplon e inundată de apă.

**Furtuni în Anglia.** Din întreaga An-  
glie se semnalează furtuni mari, cari pro-  
duc pretutindeni pagube enorme. Multe  
districte și mai ales acele din nordul re-  
gatului, sunt inundate. În apropierea țăr-  
murilor mării s'au produs o mulțime de  
accidente, asupra cărora lipsește, până acum,  
amănunte. Trenurile sosesc în Londra cu  
mari întâzieri.

**Un orb care vede.** Din Iași se co-  
munică următorul caz științific foarte in-  
teressant: Evreul Isidor Steinhorn, orb de  
mai bine de 35 ani, pe când făcu o mare  
sforțare pentru a ridica un obiect, și-a re-  
câpătat vederea pentru două minute. Ne-  
fericitul a văzut clar de tot camera cu  
toate obiectele din năuntru precum și pe  
unicul său fiu, pe care nu-l cunoscuse nici-  
odată. Scurtă însă a fost fericirea sârma-  
cului om: noaptea care îl stăpânește de  
atâta amar de vreme și a lăsat din nou  
vălul ei des și negru peste privirile sale.  
Cazul a produs o mare mirare mai ales în  
lumea medicilor ieșeni.

## Religiunea și importanța ei.

Discurs fetiv rostit de domnul profesor-catechet  
Nicolae Stinghe, Duminecă 7,20 Octomvrie a. c., la  
serbarea Sfintei Sofii, patroana școlilor centrale  
române din Brașov.

*Onorat public, iubită tinerime școlară!*

Fericit a fost momentul, de divină  
inspirație, când «Marele» arhiepiscop și  
metropolit Șaguna, podoaba cea mai aleasă  
a bisericii noastre, s'a gândit dimpreună  
cu vre-o câțiva bărbați de inimă, de-a pune  
piatra fundamentală la acest sfânt tempiu  
al științelor și al virtuților și de trei ori  
fericit momentul, când tot nemuritorul Șa-  
guna a consacrat acest măreț altar Sfintei  
Sofii, Sfintei Înțelepciuni.

Stimă și recunoștință față de un ast-  
fel de bărbat într'adevăr «Mare», care toată  
viața sa nu s'a străduit decât pentru înăl-  
țarea noastră bisericească, națională, cul-  
turală și morală și pentru ridicarea noastră  
socială, economică și materială. Stima și  
recunoștința față de un astfel de binefă-  
cător sunt acele mărgăritare de mare preț,  
cari împodobesc inimile oamenilor nobili  
și sufletul popoarelor culte, vrednice de  
libertate.

Nu mai popoare ajunse pe cîna peirii  
uită de stima și recunoștința, ce o dato-  
resc bărbaților lor mari. Noi poporul ro-  
mănesc un astfel de popor nu ne putem  
numi!

Și dacă nemuritorul Șaguna ne-a ri-  
dicat altar sacru Sfintei Înțelepciuni, este  
datorință morală, ca an de an să se aducă  
jertfă de mulțămintă, pentru munca cinstită,  
plină de zel și de abnegațiune, depusă din  
partea harnicilor și neobosiților slujitorii  
ai săi.

Sunt 56 de ani de muncă serioasă și  
plină de progres, de când ducul înțelep-  
ciunii adumbrește sub aripile sale pe fiii  
poporului român, iubitori și dornici de  
hrană din izvoarele nescădate ale științei.

Astăzi, când ducul Sfintei Înțelep-  
ciuni este din nou invocat asupra noastră,  
în fața însemnătății zilei, o zi de o așa  
mare și fericită sărbătoare, este grea sar-  
cina, cu care am fost onorat și eu mo-  
destul slujitor la acest altar, nădăjduiesc  
însă că îngăduiala D-voastră va veni în  
ajutor neputinței mele; iar lucrul, ce voesc  
a-l desvolta, va da tărie glasului meu, pen-  
tru arătarea însemnătății lui.

Providențialul Șaguna era convins, că  
știința singură nu-l poate conduce pe om  
la ținta destinației sale, la reuniunea cu  
Dumnezeu, deci și la fericirea eternă, de  
aceea consacra acest măreț tempiu nu  
numai științelor, ci și virtuților, cari for-  
mează piatra fundamentală a unei vieți a-  
devărate, plăcute lui Dumnezeu. Virtutea  
creștină, care după ființa ei numai una  
poate fi, este unicul mijloc spre acest scop;  
ea este un bun de un preț mai înalt, de  
cât oricare alt bun pământesc, ea e netre-  
cătoare nu se schimbă, ci rămâne pururea.  
Credința, speranța, iubirea, aceste frumoase  
virtuți divine sunt daruri ale lui Dumne-  
zeu, vărsate în sufletul omenesc, spre a  
plini fapte bune și demne de viața eternă;  
iar înțelepciunea, dreptatea, bărbăția și  
cumpătarea—ca virtuți morale, câștigate—  
sunt cele mai de folos în viața omului»  
(Înțeleptul Solomon, 8, 7). Toate aceste  
virtuți își au baza în etica creștină. Etica  
creștină însă este adănc fundamentată în  
religiune, ceea ce un om liber de prejudeții  
și iubitor de Dumnezeu, nu va putea con-

testa nici când. În cele ce urmează să-  
vedem ce este religiunea și do ce im-  
portantă.

Omul, ca ființă spirituală, înzestrată  
cu intelect și voe liberă are o nizuință  
iresistibilă de a cunoaște adevărul. Aflarea  
cauzei ultime a tot ce există, aflarea fiin-  
ței aceleia, dela care atâră totul și prin  
care să guverneze totul a fost și va fi  
ținta supremă a cercetărilor omenesti.  
Această întrebare a preocupat omenirea  
dela început și o va preocupa până la  
sfârșitul veacurilor. Omul prin facultățile  
sale intelectuale poate să-și câștige un  
quant anumit de cunoștințe, acestea însă  
nu-s suficiente, el voeste mai mult, vo-  
este să cunoască adevărul ca atare. Numai  
cât în religione îl poate afla. Numai reli-  
giunea ne poate da în privința aceasta un  
rezultat satisfăcător. Științele precum în-  
nainte de aceasta cu 2000 sau 3000 de  
ani nu ne-au putut da nici un rezultat la  
întrebările: de unde își are totul existența,  
încotro tinde și cu ce scop, așa nici astăzi  
nu ne pot răspunde la aceste întrebări.  
Știința în timpul modern a făcut pași gi-  
gantici, a făcut o mulțime de invențiuni și  
descoperiri folositoare, deschizând inchipu-  
irilor noastre calea în misteriiile naturii;  
problema existenței însă, înșiși reprezen-  
tanții științei au conces franc, că nu o pot  
rezolva. Numai religiunea este în stare a  
deslega aceasta, numai ea este în stare a  
ridica vălul gros, ce acoperă trecutul și  
viitorul, a face lumină în întunerecul ne-  
pătruns de știință și a arăta începutul și  
sfârșitul în labirintul existenței.

Etimologic conceptul »religiune« il a-  
flăm determinat deja din timpurile cele  
mai vechi, așa la Cicero, Masurius Labinus,  
Servius Sulpicius și la Lactanțiu. După  
Cicero și Lactanțiu, cari merită deosebită  
atențiune, de oarece deducerile lor să a-  
proprie mai mult de regulile deducerii eti-  
mologice, conceptul religiunii, ni-se pre-  
zintă ca un raport, ca o comunitate între  
D-zeu și om.

Astfel Lactanțiu în opul său apolo-  
getic-dogmatic »Institutiones divinae« libr.  
4, 28 zice: »Ne naștem cu condiție, ca să  
ne supunem după datorie lui D-zeu, carele  
ne-a creat; numai pe El să-L recunoaștem  
și să urmărim legea Sa. Fiind recunoiți prin  
legătura prietății, suntem în legătură cu  
D-zeu. De aici vine clar numele de religie.  
Numele de religie derivă deci din legătura  
pietății, prin care D-zeu s'a unit cu omul  
și l'a alipit prin pietate, căci a servi lui  
D-zeu ca unui stpân și a i-se supune ca  
unui părinte este necesar«. După Lactan-  
țiu deci religiunea este o legătură internă  
a omului, față de o ființă mai înaltă, față de  
care omul are obligațiuni. D-zeu însuși la  
legat pe om de sine, așa că omul se simte  
îndemnat de a-l asculta. După creațiune  
Dzeu nu l'a lăsat pe om izolat, nu și-a re-  
tras mâna cu totul dela el, ci grijește și  
mai departe de el, chemându-l la sine.  
D-zeu tinde mâna cătră om strigându-i:  
»Tu ești al meu, chipul meu ești tu.«  
Ies. 43, 1.

La acelaș rezultat ajungem și pe calea  
cercetării istorico-religioare, luând adică  
în considerare ideea ce-a avut-o omenirea  
în toate timpurile de religione. Istoria ne  
arată, că oamenii în orice stadiu de des-  
voltare s'ar fi aflat, fie săbatici, fie bar-  
bari sau civilizați, totdeauna au avut ideea  
despre un raport, o legătură a omului că-  
tră o ființă mai înaltă, de care omul se  
simte dependent în viața și activitatea sa.  
Această idee despre legătura omului cu  
Dzeu este înăscută în noi și se desvolță  
în măsura desptepțării și desvoltării inteli-  
genței omului, cu alte cuvinte, când do-  
bândește omul conștiința de sine, atunci  
dobândește și conștiința despre e-istența  
legăturii cu Dzeu. Conștiința acestui ra-  
port, în urma căruia era întocmită toată  
viața publică și privată a celor vechi este  
foarte vie.

Era tendință generală în religiunea  
anticității păgâne de-a intra cu divinitatea  
într'un raport cât se poate de intim, ceea  
ce căutau să ajungă prin consumarea sa-  
crificiilor și prin alte proceduri mistice.

Sub un aspect de comunitate reci-  
procă ni-se prezintă religiunile păgâne în  
toate timpurile și această comunitate a  
fost privită pretutindenea ca ceva, ce se  
ține strâns de ființa religiunii.

(Va urma.)

## ULTIME STIRI.

**Viena.** 21 Octomvrie. Starea să-  
nătății Maj. Sale Impăratului e mul-  
țumitoare. Febra nu s'a ivit de trei  
zile. Tusa încă n'a dispărut.

**Viena.** 21 Octomvrie. Marele scrii-  
tor norvegian Björnson a trimis zia-

lului »Neue Freie Presse« o scrisoare,  
în care spune că contele Appony,  
ministrul instrucțiunii din Ungaria, i-a  
scris că prezentându-se la data cea  
mai apropiată în vr'o conferință in-  
terpalamentară pentru pace, va face  
ce a mai făcut, cu fruntea ridicată.  
Cine se îndoeste, observă Björnson,  
că un apăsător al popoarelor s'a a-  
rătat vre-odată altfel? Björnson ci-  
tează apoi legea școlară elaborată de  
Appony și aprobată de Camera un-  
gară. A lipsi copiii de limba lor ma-  
ternă, este același lucru ca a lipsi  
pruncii flămânzi de sânul mamei lor.  
Și aceasta e tocmai ceea ce a ordo-  
nat Appony cu fruntea ridicată, în  
legea sa, care supune spiritului și  
voinței maghiare pe sași, români,  
croaiți, ruteni și slovaci. Din cauza  
acestei legi mii de emigranți își pă-  
răsesc patria în vagoane de vite. Cei  
ce vor rămâne în țară și nu vor pu-  
tea învinge dificultatea limbei ma-  
ghiare, vor trebui să rămână analfa-  
beți. Ce împoartă dacă Ungaria va  
continua de a avea în Europa, cel mai  
mare număr de neștiutori de carte,  
dacă între ei se va afla în totdeauna  
Appony cu fruntea ridicată? Björnson  
conchide declarând că va culege date  
doveditoare ale opresiunii maghiare.

**Petersburg.** 21 Octomvrie. Dela  
16 Iulie până la 15 Octomvrie au  
fost 8299 casuri de holeră în toată  
Rusia, dintre cari 3995 urmate de  
moarte.

**Drezda.** 21 Octomvrie. În aface-  
rea Montingoso au intervenit nouă  
surprize. Creditorii d-nei Toselli din  
Italia au intervenit pe lângă tribuna-  
lul din Drezda să facă rețineri în va-  
loare de 1 milion și jumătate, asu-  
pra apanagiilor d-nei Toselli, pentru  
acoperirea datoriiilor ei.

## Bibliografie.

«Flacări», se numește o nouă bro-  
șură de poezii epice, scrise cu mult talent  
poetic și într'o limbă frumoasă de d-nul  
Corneliu Moldovanu. Tipărită în stabili-  
mentului grafic «Eminescu», București. Prețul  
2 lei.

**Bucolicele și Georgicele** lui Ver-  
giliu traduse de cunoscutul și apreciatul  
scriitor și profesor pensionar M. Strajanu.  
București I. V. Socecu. Se pot procura  
prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul cor.  
2.60 plus 10 fil. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat  
competent, din cuvînt în cuvînt și e în-  
soțită de analiza tuturor cuvintelor cu-  
prinse în textul latin. Elevii gimnasiali,  
cari au fost nevoiți până acuma a utiliza  
traduceri streine, de sigur se vor bucura  
de această carte.

„Compassul Românesc“ de N. P.  
Petrescu partea I. și II. care conține și  
legea comercială. Se poate procura prin  
librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul am-  
belor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

## Slăbirea fizică

o împiedecă, desvolță corpul, musculatura  
copiilor Emulsiunea Scott. Este nutrime-  
ntul cel mai bun și întăritor pentru copii,  
și se va vindeca și copilul d-tale cum s'a  
dovedit vindecarea a multor mii de copii.  
Emulsiunea Scott delătură slăbirea, for-  
mează

corpul sănătos și tare.

și dă copiilor vioiciune. —  
Dacă un copil e bolnăvi-  
cios, să i-se dea imediat  
Scott. — Fiecare sticlă cu  
Emulsiunea Scott conține  
substanțele cele mai fine și  
cu efect în cantități egale  
și e recunoscută de lumea  
științifică ca foarte folos-  
toare. (12)



Veritabilă numai cu  
marca pescarului ca  
semn de garanție a  
procedurii Scott

Prețul unei sticle origi-  
nale 2 cor. 50 b. Se ca-  
pătă în toate farmaciile.

**La Tipografia și Librăria**

**A. MUREȘIANU Brașov,**

**Se pot procura**

următoarele cărți literare dela scriitorii noștri de valoare:

<b>Alexandri:</b> „Poesii“ (30 bani porto)	1:50
„Teatru“ I, II, III à . . .	1:50
„Proză“ . . . . .	1:50
<b>Alexandrescu:</b> „Versuri“ . . . . .	1:25
<b>Brătescu:</b> „Nuvele“ . . . . .	1:50
<b>Bolinteanu:</b> „Poesii“ . . . . .	1:50
<b>Cunțan:</b> „Poesii“ . . . . .	1:25
<b>Negruții:</b> „Proză“ . . . . .	1:50
<b>Eminescu:</b> „Scrieri politice“ literare	2.—
„Literatura populară“ . . . . .	1:50
<b>Filimon:</b> „Ciocoi vechi și noi séu ce nasce din piscă sóreci mânăncă	1:30
<b>Constanța Hodoș:</b> „Frumos“ . . . . .	1:50
<b>Ispirescu:</b> „Basme“ . . . . .	1:50
<b>Iorga:</b> „Cuvinte adevărate“ . . . . .	2:50
„Gândiri“ . . . . .	1:50
„Sate și mânăstiri“ . . . . .	2:50
„Némul românesc“ . . . . .	2:50
<b>Gorun:</b> „Taina a șasea“ . . . . .	1:50
<b>Leca:</b> „Poesii“ . . . . .	1:50
„Tainele cerului“ . . . . .	1:50
<b>Pann:</b> „Povestea Vorbei“ . . . . .	1:50
<b>Rosseti:</b> „Intre Capșa și Palat“ (impresii) . . . . .	2.—
<b>Scrob:</b> „Rona și Bruma“ (poesii) . . . . .	1:50
<b>Sadoveanu:</b> „Soimii“ . . . . .	1:50
„Dureri înăbușite“ . . . . .	2.—
„Poveștiri din răboi“ . . . . .	2.—
„Crâșma lui moș Precu“ . . . . .	2.—

Nr. 1165-1907.

**PUBLICAȚIUNE**

**Ospătăria comunei Sárkány,** ce constă din 6 odăi, 1 localitate deschisă, 1 bucătărie, 2 pivniți, pod, 2 grajduri, 2 șopuri și din alte localități **se esarândează pe 3 ani începând din 1 Ianuarie 1907 până finea Ianuarie 1910 în 2 Noemvrie a. c. la 10 oare a. m.** pe cale de oferte, event. continuând pe cale verbală. Ofertele referitoare, cu vadiu de 5% a sumei recomandate, sunt până la termenul esarândărei la 9 oare a. m. a se trimite la primăria scrisă. Condițiunile de licitare sub oarele oficioase se pot vedea în cancelaria comunală.

[3046,1-1.] **Primăria comunală.**

**Se caută un tinăr**

absolvent al școalei comerciale sup. română; oferte însoțite de certificatul absolvenței și eventuale alte certificate, poza și mențiunea vârstei și chestiunii militare se vor adresa la administrația acestui ziar sub: **Tinăr absolvent.**

Cei care pe lângă limba lor natală română mai știe și limba germană în scris și mai puțin maghiară sunt preferați.

3042,2-3.

W. Zi. 2325/907.

**Publicațiune.**

**Casa și grădina a minorenilor Wilhelm și Franz Niemandz,** situată în Brașov, Brașovul-vechiu, Strada de mijloc nr. 44, introduse în Cărțile funduare din Brașov 1011 Num. top. 1272, 1273, **se vinde** pe cale de licitațiune orală, și totodată pertractare de oferte în scris **Mercuri în 22 Octomvrie 1907, la 9 oare a. m.** în cancelaria oficiului orfanal orașenesc, Strada Porții nr. 65, etagiul II. celor ce vor oferi mai mult. Oferte în scris timbrate cu timbru de 1 coroană și provăzute cu vadium de 1400 cor. se pot preda până în 22 Octomvrie 1907 la 9 oare a. m. conducătorului oficiului scaunului orfanal orașenesc, unde se pot vedea și condițiunile de licitație.

Din ședința scaunului orfanal al orașului liber reg. Brassó, ținută în 28 Septemvrie 1907.

[3022,3-3.]

**Prețurile cerealelor din piața Brașov.**  
Din 18 Octomvrie 1907.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
"	Grâu mijlociu . . . . .	20	—
"	Grâu mai slab . . . . .	19	—
"	Grâu amestecat . . . . .	18	—
"	Săcară frumósă . . . . .	16	—
"	Săcară mijlociă . . . . .	15	—
"	Orz frumos . . . . .	9	—
"	Orz mijlociu . . . . .	8	—
"	Ovės frumos . . . . .	7	—
"	Ovės mijlociu . . . . .	6	—
"	Cucuruz . . . . .	9	—
"	Mălaiu (meiu) . . . . .	10	—
"	Mazăre . . . . .	18	—
"	Lințe . . . . .	36	—
"	Fasole . . . . .	14	—
"	Sēmēnță de in . . . . .	20	—
"	Sēmēnță de cânepă . . . . .	19	—
"	Cartofi . . . . .	2	—
"	Măzărache . . . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . . . .	1	20
"	Carne de porc . . . . .	1	28
"	Carne de berbec . . . . .	—	80
100 kil.	Séu de vită prospēt . . . . .	40	—
"	Séu de vită topit . . . . .	62	—

**La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.**

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

**„Lauda lui Dumnezeu“**

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineața și de séra, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acésta carte de rugăciuni artistică legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acésta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și tóte în preț fórte moderat.

**Prețul lor este:**

Legătură	Cor. b.	Imit. de fildes	Cor. b.
rainică négră și aurită cu séu fără chip sfânt	—90	cu catifea și închietóre	2.65
imit. de fildes în alb séu negru	1.60	" " " cu catifea și podóbă mai mare	3.10
" " " cu încheietóre	1.80		
" " " cu cadriu argintat și închietóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ înlocuite de protopresbiterul Calistral Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea tóte rugăciunile noastre folositoare ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarij.

**Prețul acestei cărți:**

In pânză négră . . . . .	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă . . . . .	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare . . . . .	cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

**Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.**

Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

**Plecarea trenurilor din Brașov.**

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la óra 5-31 min. dimin.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la óra 8-06 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persóne la óra 3-20 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 4-59 m. dim. (Cl. I.)
- III. Trenul mixt la órele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la óra 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.\*

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la óra 5-15 min. dim.\*
- II. Trenul mixt la óra 8-41 min. a. m.\*
- III. Trenul de pers. la óra 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.\*

Dela Brașov la Zérnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la óra 9-02 min a. m.
- II. Trenul mixt la óra 3-14 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 9-47 séra.

**Sosirea trenurilor în Brașov:**

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persóne la óra 7-51 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la óra 9-28 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Tren. de pers. la óra 7-28 min. dim.
- II. Trenul accel. la óra 2-18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la óra 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la óra 9-18 min. séra.
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persóne la óra 8-16 m. dim.\* (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la óra 1-59 m. p. m.\*
- III. Trenul mixt, la óra 6-33 m. séra.\*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra. (\* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la óra 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la óra 1-17 min. p. m.
- III. Tren mixt la óra 7-34 séra.

**STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC**

a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de **ACID CARBONIC**

natural, chemic foarte curat, fluid din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea, pentru fabricarea de apă gazoasă, cároiumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

**Serviciu demn de încredere și conștențios!**  
**Apă minerală și apă vindecătoare**

în sticle de 1/4 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.

**Apă de masă de rangul întâiu!**

Informații se dau cu plăcere din partea

**Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziasfürdő.**

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** — Inter. Telef. 13.



**TIPOGRAFIA**

**A. Mureșianu**

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

**IMPRIMATE ARTISTICE**  
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI

**CĂRȚI DE SCIINȚĂ,**  
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

**STATUTE.**

**FOI PERIODICE.**

**BILETE DE VISITĂ**  
DIFERITE FORMATE.

**PROGRAME ELEGANTE.**

**BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ**  
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

**ANUNȚURI.**

**REGISTRE și IMPRIMATE**  
pentru tóte speciile de serviciuri.

**BILANȚURI.**

*Compturi, Adrese,  
Circulare, Scrisori.  
Couverte, în toată mărimea.*

**TARIFE COMERCIALE,**  
INDUSTRIALE, de HOTELURI  
și RESTAURANTE.

**PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE**  
**BILETE DE INMORMENTARI.**

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la.

Tipografia **A. MUREȘIANU, Brașov.**